

Johan Soons
Veiligheidsconsulent bij VERA

Margot Schepens
Veiligheidsconsulent bij VERA

GEMEENTE & OCMW: ÉÉN SAMENWERKING, ÉÉN VEILIGHEIDSCONSULENT?

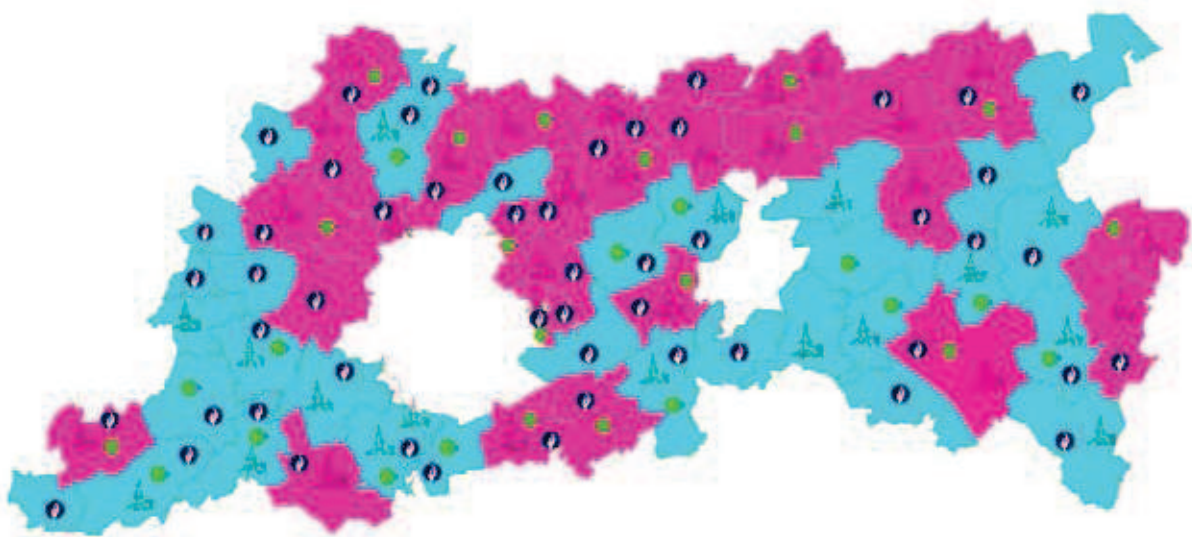
VERA is een autonoom provinciebedrijf en begeleidt lokale besturen van Vlaams-Brabant bij e-government. We bieden via onze samenwerkingsverbanden gratis advies waarbij we op zoek gaan naar structurele oplossingen voor meerdere besturen. Zo sluiten we raamcontracten af die onze besturen toelaten op langere termijn te werken met de beste garanties inzake kwaliteit en prijs.

Naast deze gratis dienstverlening bieden we ook individuele ondersteuning op maat via een kostedelende formule. OCMW's, gemeentes, intercommunales en politiezones kunnen beroep doen op een van onze IT-beheerders of veiligheidsconsulenten.

VERA als veiligheidsconsulent

Twee jaar geleden schreef de stad Tienen een raamcontract uit voor het aanstellen van een veiligheidsconsulent en werd de gunning aan VERA toegekend. Hierdoor kan elk lokaal bestuur (gemeente, OCMW, politiezone,...) binnen Vlaams-Brabant VERA aanduiden als veiligheidsconsulent door het ondertekenen van de intentieverklaring van de stad Tienen en te gunnen o.b.v. het bijhorende lastenboek. De besturen hoeven daardoor zelf de procedure voor overheidsopdrachten niet te doorlopen. Intussen hebben een honderdtal besturen hiervan gebruik gemaakt.

VEILIGHEIDSCONSULTANCY@VERA

- Intentieverklaring
- Gunning
- 🚓 Politiezone
- 🌳 OCMW
- 🏰 Gemeente

Waarom VERA?

Als neutraal ICT-steunpunt hebben we al jaren praktische ervaring met de werking van lokale besturen waardoor we snel bepaalde veiligheidsrisico's detecteren. Bovendien bieden wij objectief advies (niet gebonden aan leveranciers of interne structuren) en focussen onze veiligheidsconsulenten zich uitsluitend op informatieveiligheid. **Echte specialisten** dus.

Hoe pakken we het aan?

Om een zicht te krijgen op de risico's omtrent informatieveiligheid binnen het bestuur, maken we eerst een **risicoanalyse**. Op basis hiervan stellen we een informatieveiligheidsbeleid en -plan op, inclusief budgettering. Hiervoor zetten we een **informatieveiligheidsbeheerssysteem** op volgens de ISO27000-norm. Deze methodiek verzekert een continuerende aanpak en is bij vele besturen al bekend vanuit de leidraad Audit Vlaanderen. Dit, gecombineerd met de richtsnoeren van de VTC en de minimale normen van de KSZ, zorgt ervoor dat het informatieveiligheidsplan regelmatig wordt afgetoetst en bijgewerkt waar nodig.

De doorlooptijd van dit hele traject, van risicoanalyse tot informatieveiligheidsplan, bedraagt grosso modo zes maanden. De totale opvolging van het informatieveiligheidsplan duurt meestal drie jaar.

Samen kan er meer

Bij een zevental besturen is VERA aangeduid als veiligheidsconsulent van het gemeentebestuur én het OCMW. Volgens ons is dit de beste optie want zo hebben we een duidelijk zicht op de informatieveiligheid en ICT-uitdagingen van beide besturen en kunnen we actief risico's wegwerken op weg naar een integratie.

Elisabeth Dedecker, secretaris van OCMW Steenokkerzeel, duidt waarom dit volgens haar prima werkt: *“Gelet op de samenwerking van gemeente en OCMW op tal van vlakken (ICT, personeel, financiën,...) leek het ons heel logisch om ook dit traject samen met het gemeentebestuur te doorlopen*

en zo meer efficiëntiewinst na te streven. In 2010 sloot ons OCMW een beheersovereenkomst inzake ICT af met het gemeentebestuur. Na realisatie van een glasvezelverbinding tussen het gemeentehuis en het Sociaal Huis werden de computers van het OCMW verbonden met de gemeentelijke server waardoor centraal beheer mogelijk werd.”

Dankzij die samenwerkingsovereenkomst maakt dit OCMW dus optimaal gebruik van de ICT-knowhow en infrastructuur van de gemeente. Deze filosofie is ook consequent ingevoerd voor informatieveiligheid, inclusief de oprichting van een gezamenlijke informatieveiligheidscel met personeel van OCMW en gemeente, en de veiligheidsconsulent van VERA.

De veiligheidsconsulent treedt bij dergelijke samenwerkingen op als een soort **scheidsrechter** die erop toeziet dat gevoelige informatie van het OCMW gescheiden blijft van deze van het gemeentebestuur. Zo mag het gemeentebestuur geen toegang hebben tot de sociale dossiers en KSZ-gegevens. Op hun beurt mag het OCMW wel rijksregistergegevens raadplegen, maar dan enkel via hun eigen toegangen en niet via deze van het gemeentebestuur.

Duidelijke afspraken, ook voor IT, zijn dus noodzakelijk. Mede daarom heeft VERA een werkgroep opgestart voor het opstellen van een **leidraad voor IT bij samenwerking OCMW en gemeente**. Ook informatieveiligheid komt aan bod. Vermoedelijk wordt deze leidraad in het laatste kwartaal van 2015 gefinaliseerd.

Extern of intern?

Sommige (OCMW-)besturen stellen intern iemand aan om zich te ontfemen over deze materie. Vaak echter heeft deze persoon ook nog andere taken waardoor hij/zij tijd noch ruimte heeft voor het aspect informatieveiligheid of voldoende kennis van deze zeer technische materie... We geven opnieuw het voorbeeld van Steenokkerzeel. Ook zij hadden eerst iemand intern aangeduid, maar zijn nadien toch overgeschakeld naar een externe veiligheidsconsulent: *“Door de*

verbinding van onze systemen {met de gemeente} diende onze informatie duidelijk afgeschermd te worden. Wij werden er ons steeds meer van bewust dat onze lokale veiligheidsconsulent hiervoor niet over de nodige {technische} knowhow beschikte. Vermits de IT-verantwoordelijke zelf geen veiligheidsconsulent mag zijn, hebben wij ervoor gekozen VERA aan te duiden als veiligheidsconsulent. Zij hebben immers de kennis en ervaring en kunnen ons deskundig en onpartijdig advies op maat geven en begeleiden in deze complexe materie."

Ook **Gilles Kempgens** van de **POD MI** ziet een aantal voordelen in het aanstellen van een externe veiligheidsconsulent: *"Een bestuur doet zo beroep op specialisten die hier 100% van hun tijd mee bezig zijn, die ICT-kennis hebben en daardoor ook beter de risico's kunnen inschatten en aanpakken, die een verhoogde credibiliteit genieten door het werken voor meerdere besturen tegelijk en die ook m.b.v. standaardisatie efficiënter en dus ook minder kostelijk kunnen werken op de lange termijn. Bovendien is de partner op deze manier steeds op de hoogte van de geldende normen en richtlijnen."*

Daarenboven ziet Gilles Kempgens ook voordelen voor de POD MI zelf: *"Doordat wij minder contacten moeten onderhouden, kunnen we met deze specialisten grondiger op de materie ingaan en wordt onze boodschap eenvoudiger om te verspreiden via deze verschillende kanalen."*

OCMW als trendsetter

Heel wat OCMW-besturen beschikken al jaren over een informatieveiligheidsconsulent, in tegenstelling tot ge-

meentebesturen. Dat wil zeggen dat zij meestal ook al een informatieveiligheidsbeleid en -plan hebben. Maar een plan alleen is niet voldoende. Ook de uitvoering en de constante bijwerking van dit plan is belangrijk. En net deze opvolging gedurende drie jaar is de sterkte van VERA.

Het OCMW moet daarnaast voldoen aan de **minimale normen van de KSZ** om toegang te krijgen tot hun gegevens. Dit is de garantie dat het bestuur op een veilige manier informatie verwerkt en de continuïteit van de dienstverlening garandeert. Deze normen worden regelmatig herzien, de laatste update dateert van 1 januari 2015. Een bestuur dat zware gebreken vertoont t.o.v. deze minimale normen zal de toegang tot de KSZ ontzegd worden, wat betekent dat ze het grootste deel van de dienstverlening niet meer kan waarmaken. Het is van groot belang dat de veiligheidsconsulent regelmatig met het bestuur in contact komt. Dit is trouwens ook een aanbeveling van **Gilles Kempgens**: *"We blijven het wel belangrijk vinden dat een veiligheidsconsulent aandacht heeft voor de eigenheid van de organisatie en daar ook regelmatig aanwezig is"*.

Veiligheidsconsulent delen is efficiëntie vermenigvuldigen!

Samenwerken biedt veel voordelen, ook voor informatieveiligheid. Dit credo geldt zowel voor de besturen onderling als voor OCMW en gemeente specifiek. Mits goede afspraken natuurlijk!

